

OÜ Orbital
gerd.krieger@orbitaltallinn.ee

Teie 31.03.2026

Meie 29.04.2026 nr 13-3/1196-2

Vastus pöördumisele

Austatud OÜ Orbital Tallinn ja OÜ Probus esindajad

Esitasite oma 31.03.2026 ühise e-kirjaga ettepanekud EstLink 3 Tallinna piirkonna kõrgepingevõrgu tugevdamise riigi eriplaneeringu (edaspidi REP) menetluses. Ettepanekud puudutavad nii REP-i alusdokumente kui ka trassikoridoride muutmist või täiendamist. Vastame neile samas järjekorras, nagu need esitati.

1. Riigi eriplaneeringu senistes materjalides kajastatud trassikoridoride asukohti on käsitletud esialgsete ja indikatiivsete võimalustena, mitte lõpliku asukohavalikuna.

Avaliku väljapaneku käigus on lisaks Teie ettepanekule laekunud antud lõigus ka teisi ettepanekuid ja kitsendusi, millest tulenevalt täpsustatakse planeeringuga kavandatavate trassikoridoride asukohti. Teie ettepanekut kaalutakse planeeringu koostamise käigus. Planeerimismenetluse järgmistes etappides täpsustatakse trassikoridoride võimalikke asukohti ning analüüsitakse ka alternatiivseid trassikoridoride asukohti.

2. Ärimaid ning ärialasid võetakse arvesse majandusliku mõju hinnangus. Sotsiaalsete mõjude osas hinnatakse just seda, kuidas mõjutab rajatav liin inimeste elukeskkonda. On loomulikult õige, et ka inimeste töökohas võib aknast avanev vaade kõrgepingeliinile mõnele töötajale mitte meeldida, kuid see häiring ei ole niivõrd oluline nagu eluruumi lähedal. Seetõttu vaadeldakse sotsiaalse mõju hinnangus just elu- ja ühiskondlikke hooneid, samuti sotsiaalset taristut jms, mis on inimeste elukeskkonna vaates olulisemad.

Samas majandusliku mõju analüüsi üks uurimisküsimusi on see, millist mõju avaldavad alternatiivid piirkonna majandustegevusele, sh maavarade kaevandamisele, kalandusele, majandustegevuse laiendamisevõimalustele, turismile jms. Ka alternatiivide võrdlemisel võetakse arvesse tootmiskaad ja ärimaad, mida trassialternatiivid läbivad – eesmärgiga anda eelistus alternatiivile, mis läbib äri- ja tootmiskaad vähem, kuna see võib piirata ettevõtete laienemisevõimalusi.

Seega arvestatakse äri- ja tootmiskaad majandusliku mõju analüüsis. Kriteeriumi dubleerimine sotsiaalse mõju osas ei ole vajalik ega põhjendatud. Kui äri- või tootmiskaad asub kohaliku kogukonna jaoks olulist sotsiaalset taristut või muid olulisi objekte, hinnatakse neid sotsiaalse taristu, turismiobjektide ja puhkealade kriteeriumi juures. Kui äri- või

tootmismaal asub ühiskondlik hoone, võetakse seda arvesse elu- ja ühiskondlike hoonete kriteeriumi all. Lisaks on võimalik kogukonnale olulistele objektidele tähelepanu juhtida ka läbiviidava kogukonna talumisvõime uuringu juures (uuringu täpne meetodika ja täpsustatud uurimisküsimused on veel otsustamata).

3. Arvestades, et tegemist on 330 kV ülekandeliini kavandamisega, kaalutakse trassi kavandamisel erinevaid tehnilisi, majanduslikke ja varustuskindlusega seotud aspekte. Käesolevas etapis ei ole maakaablilahendus võrgu toimimise seisukohast üldjuhul eelistatud. Nii maakaabli- kui ka õhuliinilahendustel on oma eelised ja puudused: maapealsed õhuliinid võimaldavad lihtsamat juurdepääsu ja pidevat seiret, mis lühendab hooldus- ja remonditööde kestust ning aitab vähendada elektrikatkestuste ulatust ja kestust. Maakaabli puhul on juurdepääs piiratum ning rikete tuvastamine ja kõrvaldamine keerulisem, mis võib kujutada suuremat riski elektrivarustuse töökindlusele ja energiaturvalisusele. Maakaabli kasutamise võimalikkuse ja vajaduse käsitletakse täpsustatakse planeeringu koostamise käigus, sh konfliktsete asukohtade analüüsimisel.

Elektriühenduse eskiisprojekti lähteülesanne näeb ette kuni kolme realistliku trassialternatiivi väljatöötamise ja nende võrdlemise, mille tulemusel valitakse välja parim trassialternatiiv edasiseks projekteerimiseks. Alternatiivide võrdlemisel arvestatakse tehnilisi, keskkonna-, sotsiaalseid ja majanduslikke aspekte, sealhulgas olemasoleva taristu paiknemist ja sellega seotud kitsendusi. Olemasoleva taristu ümberpaigutamise vajadust hinnatakse alternatiivide võrdlemise käigus sellisel detailsusastmel, mis võimaldab arvestada selle mõju trassivalikule ja kuludele.

Tehniliste tingimuste taotlemine kõigi trassialternatiivide osas enne parima alternatiivi valikut ei ole käesolevas etapis ette nähtud, kuna tehniliste tingimuste taotlemine eeldab juba konkreetsema lahenduse olemasolu. Alternatiivide esmase võrdlemise eesmärk on jõuda tehniliselt ja ruumiliselt kõige sobivama lahenduseni, mille osas on otstarbekas alustada detailsemat kooskõlastus- ja projekteerimisprotsessi. Samas kasutatakse alternatiivide hindamisel varasemaid kogemusi, teadaolevaid taristupiiranguid ja standardlahendusi, et vältida selgelt mitteteostatavate variantide edasist menetlemist.

Samuti võetakse alternatiivide hindamisel arvesse olulisi keskkonna- ja ruumilisi mõjusid, sealhulgas võimalikke mõjusid lindude rändele ja elukeskkonnale. Mõjude vältimise ja leevendamise põhimõtteid käsitletakse alternatiivide võrdluse käigus ning täpsustatakse edasistes planeerimis- ja projekteerimisetappides.

Ühisriputuse võimalikkust ja selle mõju käsitletakse planeeringu koostamise käigus, arvestades tehnilist teostatavust, ohutusnõudeid ja varustuskindluse kaalutlusi. Vajaduse korral hinnatakse ühisriputuse sobivust konkreetsetes lõikudes alternatiiv- või täiendava lahendusena.

Kokkuvõtvalt arvestatakse ettepanekuga planeeringu koostamise käigus sellisel määral, mis on kooskõlas 330 kV ülekandeliini tehniliste, varustuskindlus- ja ohutusnõuetega ning planeerimismenetluse etapilisusega. Lõplikud lahendused ja nende põhjendused kujunevad välja alternatiivide võrdlemise ja mõjude hindamise tulemusel.

4. Kaitsealustele liikidele avalduvat mõju vaadatakse tervikuna. Natura 2000 alade kaitse tuleneb Euroopa Liidu direktiividest: Euroopa Liidu loodusdirektiivist (92/43/EMÜ) ja linnualadele linnudirektiivist (2009/147/EÜ). Riiklikele kaitsealadele ja kaitstavatele liikidele rakendatakse siseriiklikke õigusakte ning kaitsetegevus- ja liigitegevuskavasid.

5. Nagu ülal selgitatud, hinnatakse äri- ja toomismaaga seonduvaid mõjusid majanduslike kriteeriumite juures, sest tegemist on ennekõike majandusliku mõjuga. Sotsiaalne mõju avaldub olulisemalt visuaalses häiringus, mis ei ole sama kaaluga eluruumi ja töökoha puhul. Sotsiaalselt olulisi objekte, mis võivad tootmis- või ärimaal asuda, võetakse arvesse sotsiaalse taristu ning turismiobjektide juures.

Teete ettepaneku majandusmõju juures analüüsida ära jäävate tegevuste majanduslikku mõju 20–50 aasta perspektiivis. Teie eeldus on see, et kui tootmis- või ärimaale rajatakse kõrgepingeliini, siis välistab see tootmis- või ärimaa kasutamise vastaval sihtotstarbel ning see tähendab ka vähenenud lisandväärtust piirkonna majanduses 20 ja 50 aasta perspektiivis. Oleme nõus, et liini rajamine võib mingil määral piirata majandustegevust, kuid seda on väga raske hinnata, kui ei ole täpsemalt teada, mida soovitakse konkreetses asukohas ellu viia. See, et kuhugi on ette nähtud äri- või tootmismaa, ei ütle midagi selle kohta, mida sinna on 20 või 50 aasta pärast rajatud ning kui suur on lisandväärtuse potentsiaal. Samuti on väga oluline tähele panna, et suur osa äri- ja tootmistegevusest on selline, mida kõrgepingeliini olemasolu ei takista. Liini kaitsevööndisse ei või küll rajada hoonet ning seal kehtivad ka muud piirangud, kuid paljud tegevused on ka kaitsevööndis edaspidi võimalikud ning paljud ettevõtted tegutsevad kinnistutel, kus asub õhuliin.

Teiseks ei tasu unustada lisandväärtust, mida toob endaga kaasa põhivõrgu tugevdamine ning liitumisvõimaluste suurenemine. On selge, et kui võrguga saab liita elektrienergia tootmisvõimsust, võidavad sellest ka kohalikud ettevõtted, kes on elektrienergia kasutamisest huvitatud.

Seega nõuaks ettevõtete tulevikuplaanidele ja kogu võrgu arendamisele majandusliku hinnangu andmine väga täpset ja suuremahulist analüüsi, mida ei ole vaja läbi viia planeeringulahenduse kujundamiseks ja parima asukoha väljavalimiseks. Parima asukoha valimiseks piisab sellest, kui me võtame koostöös teiste kriteeriumitega arvesse ka tootmis- ja ärimaade paiknemist. See võtab REP-i täpsusastmes vajalikul määral arvesse tootmise ja äritegevuse laienemise piiramist.

Lisaks mainime, et kui liin paikneb konkreetsel äri- või tootmismaal, sõlmitakse omanikuga kokkulepe maa kasutamiseks ning maa kasutamise eest makstakse maaomanikule ka tasu.

Detailplaneeringuid ning kehtivaid projekteerimistingimusi võetakse arvesse parima asukoha valimisel ning igal juhul antakse hinnang, kas liini rajamine takistab planeeringuga või projekteerimistingimustega kavandatud tegevuse elluviimist. Küll aga ei ole siingi oluline anda täpset majanduslikku hinnangut, mis on maaomanikule kaasnev kulu, sest see eeldaks täpsemat saamata jäänud tulu hindamist. Nii detailne analüüs ei ole aga jällegi planeeringulahenduse kujundamiseks vajalik – alternatiivide vahel valimiseks piisab sellest, et võetakse arvesse kehtiva detailplaneeringuga või projekteerimistingimustega alasid ning otsustamisel kaalutakse, kui võrd liini rajamine takistab nende elluviimist.

Äri- ja tootmismaa teema lõpetuseks märgime, et kui Teil või ka muul piirkonna ettevõttel on konkreetsed arendusplaanid, mille osas te hindate, et kõrgepingeliini rajamine takistab nende elluviimist, julgustame Teid meiega ühendust võtma ja oma konkreetse asukohaga seotud plaanidest teavitama. Need on argumendid, mida saab planeeringulahenduse kujundamisel arvesse võtta ning see ongi planeerimisprotsessi tavapärane osa – eri huvide tasakaalustamine. Kui te esitate konkreetset asukohta puudutava ettepaneku, kaalutakse seda koostöös teiste kitsendustega ning hinnatakse, kas alternatiivi muutmine on asukohas võimalik ja põhjendatud (võttes arvesse ka teisi asjakohaseid huve ja piiranguid).

6. Teete mitu ettepanekut dokumentide täiendamiseks, vastame neile järjest.

- Kõigepealt teete ettepaneku töökeskkonnale avalduva mõju hindamiseks. Töökeskkonnas on ennekõike oluline see, et töökeskkond vastaks kehtestatud piirnормidele, et ei tekitataks kahju inimeste tervisele. Inimese tervisele avalduvat mõju hinnatakse keskkonnamõju hindamise raames, kus muu hulgas antakse hinnang elektriühenduse kasutus- ja ehitusaegsele mürale ja vibratsioonile ning elektromagnetväljale. Oluline on see, et nii eluruumides kui ka tööruumides ei ületataks kehtestatud piirnормe, mis võivad töötajate tervist mõjutada.

Nagu ülal mainitud, võib õhuliin tõesti häirida visuaalselt ka töökohas viibijat, kelle kontoriaknast avanev vaade võib seetõttu muutuda. Planeeringu raames on plaanis koostada ka õhuliini visualiseeringud, mille alusel saab iga huviline uurida, kuidas kõrgepingeliin tegelikult välja näeb ning hinnata, kui suur on tema jaoks tekkiv häiring.

Siiski ei tohiks seda häiringut võtta võrdselt arvesse eluhoonetele tekitatava häiringuga – olulisem on arvestada muutust inimeste eluruumidele ja kodudele. Seetõttu me ei toeta äri- ning tootmishoonete arvestamist võrdselt elu- ja ühiskondlike hoonetega.

Samuti on oluline tähele panna, et kõrgepingeliin kui tehniline rajatis peakski maastikus tihti paiknemine teiste samasugust ruumilist häiringut põhjustavate objektide juures. Tihti (kuigi mitte alati, see sõltub konkreetsest ehitisest ja asukohast) on tootmis- ja tööstushooned, samuti suured büroohooned, tuntava ruumilise mõjuga ning tekitavad samamoodi visuaalse häiringu (nt avatud maastikule rajatud bix box stiilis äri- ja tootmishooned). Nagu öeldud, ei kehti see ühtmoodi kõikide äri- ja tootmishoonete puhul, eriti kui hoonete rajamisel on rohkem tähelepanu pööratud arhitektuursele lahendusele ja kvaliteetse avaliku ruumi loomisele, kuid üldreeglina on äri- ja tootmishoonete rajamine tihedast asustusest või linnadest väljas seotud ise visuaalse häiringu tekitamisega, eriti kui sinna juurde arvestada hoonete toimimiseks vajalikud rajatud teed, uus elektriühendus jne. Seetõttu peaks tihti ruumilise ja visuaalse mõju vaates isegi eelistama õhuliini rajamist tootmise ja tööstuse lähedusse, et mitte tekitada uut häiringut seni väheste ruumiliste mõjudega keskkonda (nt hajaasustuses välja kujunenud külakompleksi juurde).

Eeltoodud põhjustel ei ole kavas mõjude hindamise aruandes eraldi esitada hinnangut mõju kohta töökeskkonnale. Töökeskkonnas inimestele avalduva mõju hinnang antakse müra, vibratsiooni, õhusaaste, elektromagnetvälja jt keskkonnamõju valdkondade raames. Tootmishooneid ei arvestata trassialternatiivi valikul võrdselt elu- ja ühiskondlike hoonetega.

- Palute majandusliku mõju hindamise raames läbi viia ka ära jäävate tegevuste majandusliku mõju analüüs, sh kaudsete mõjude analüüs. Ülal on selgitatud, miks me ei pea vajalikuks ära jäävat majandustegevust täpsemalt hinnata. Väga oluline on tähele panna, et liini rajamine tootmis- või ärimaale ei tähenda, et sinna kavandatud tootmis- või äritegevust ei saa ellu viia. Seda tuleks hinnata konkreetse ettevõtte ja asukoha põhiselt. Kui teil on konkreetne arendusplaan, mille elluviimise võimalikkuses te õhuliini rajamise tõttu kahtlete, julgustame teid ja ka teisi menetluses osalevaid maaomanikke seda meiega jagama – seejärel saame kaaluda, kas ja kuidas on võimalik trassikoridori selles asukohas muuta.

Samuti on oluline, et kõrgepingeliini rajamine ja põhivõrgu tugevdamine ei too ettevõtetele ainult kahju, vaid ka kasu – paljud ettevõtted vajavad enda äritegevuseks palju elektrienergiat, mida on tänu põhivõrgu tugevdamisele võimalik rohkem toota ning ka

rohkemate tarbijateni viia. Loomulikult on võimalik läbi viia põhjalikum analüüs ning ehitada teatud eeldustel põhinev mudel, mis kõiki neid aspekte suuremas või väiksemas täpsusastmes saab arvestada, kuid trassikoridori asukoha valimiseks ei ole nii laiapindne analüüs vajalik. Majandusmõju kriteeriumites võetakse arvesse tootmis- ja ärimaa läbimist ning kasutatakse seda teiste kriteeriumite kõrval eelistuse kujundamiseks.

Lisaks kaasatakse planeerimismenetlusse kõik puudutatud isikud ja maaomanikud, kellel on võimalik (nagu praegu teilgi) esitada oma arvamus ja ettepanekud, kus konkreetsete asukohtade kohta esitatud ettepanekute põhjal on ka võimalik trassikoridori nihutada – seda ka praegu ettepanekute kaalumisel tehakse. Seetõttu ka kordame, et palume meile teada anda, kui konkreetsetes asukohtades on juba teadaolevad arendusplaanid, mis avalikest andmebaasidest meile kättesaadavad ei ole.

- Selgitame, et puhverala on määratud indikatiivseks mõjuala tsooniks ehk mõju võib avalduda lindudele 1000 m õhuliinidest olenemata lindude käitumuslikest- või pesitusvajadusest, puhverala määratlemine õhuliinidest ei ole kuidagi seoses spetsiifiliselt pesapaikade või toitumisaladega.
- Kavandatavaid 330 kV õhuliine võib lõiguti paigutada ühisriputusse Eleringile kuuluvate olemasolevate 110 kV õhuliinidega, et minimeerida trassikoridoride laiust ja mastide arvu. Õhuliinide võimalikud käsitlused on täpsustatud lähteseisukohtade punktis 2.3.1.
- Küsite ka selle kohta, millistel alustel antakse eelistuste hinnang ning kuidas ja mis meetodika alusel seda arvutatakse. Konkreetne meetodika, mida hinnangu andmisel kasutatakse, sõltub valdkonnast. Näiteks sotsiaalse mõju puhul annab ekspert eelistuse kvantitatiivsete andmete (nagu elu- ja ühiskondlike hoonete arv, väärtusliku maastiku läbimine) kui eksperthinnangu põhjal (nagu mõju turismiobjektidele ja KAH-aladele), samuti viiakse läbi eraldi küsitlus kogukondade talumisvõime väljaselgitamiseks; rohevõrgustiku osas viiakse läbi kaardianalüüs ja rohevõrgustiku elementide toimivuse sisuline hindamine olemasolevate andmete põhjal; jne. Konkreetset meetodikat, kuidas ühes või teises valdkonnas mõju hinnatakse, on kirjeldatud lähteülesannetes, mis on samuti leitavad planeeringu kodulehel (riigiplaneering.ee).

Kui kõikides valdkondades on eksperdid enda eelistuse andnud, antakse kogueelistus eksperthinnanguna konsultandi meeskonna poolt, kuhu kuuluvad planeerijad, KSH juhtekspert ning asjakohaste mõjude ekspert. Nemad vaatavad kõikide valdkondade lõikes eelistused üle ning kujundavad koondeelistuse. Enne valdkondlike hinnangute andmist ei ole täpselt teada, mis on kõige olulisemad asjaolud, mida peab parima asukoha valimisel kaaluma – kõige kaalukamad kriteeriumid igas asukohas selguvad mõju hindamise käigus ning seetõttu ei ole ette määratud, kuidas täpselt koondeelistus kujundatakse. Küll ei ole seda kavas teha kvantitatiivselt punktide andmise ja summeerimise teel, sest meie kogemuse põhjal ei vii see alati praktikas õige tulemuseni. Oluline on kriteeriumite kaudu selgitada välja igas asukohas kõige olulisemad asjaolud ja koondada kõige olulisem teave, mida on otsuse tegemiseks vaja. Lõpliku planeeringulahenduse üle otsustab planeeringu koostamise korraldaja ehk Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, planeeringu kehtestab Vabariigi Valitsus.

- Viimaseks teete ettepaneku täiendada lähteseisukohti nii, et sealt ilmneks, kuidas on kavas arvestada elukeskkonna parandamise põhimõttega.

On selge, et kõrgepingeliin ei ole oma olemuselt rajatis, mis elukeskkonda üldreegnina parandaks. Tegemist on tehnilise taristuobjektiga, mille põhifunktsioon on elektrienergia ülekande võimaldamine ning eelduste loomine energiasüsteemi toimimiseks ja arenguks laiemalt, võimaldades erinevate tootmis- ja tarbimisallikate ühendamist. Samas kaasneb kõrgepingeliiniga paratamatult visuaalne häiring.

Seetõttu väljendub elukeskkonna parandamise põhimõttega arvestamine eelkõige negatiivse mõju võimalikult suures vähendamises ja olemasoleva elukeskkonna kaitsmises. Sellega on arvestatud nii trassikoridori visandamise põhimõtetes kui ka asukoha valiku võrdluskriteeriumite juures.

Visandamise põhimõtetes on elukeskkonna kaitsmise eesmärgil kajastatud mitu aspekti, mille eesmärk on just elukeskkonda kaitsta:

- trassikoridor peab paiknema võimalusel elamutest ning ühiskondlikest objektidest võimalikult kaugel – ainus eesmärk ongi vähendada võimalikku negatiivset mõju inimestele ja kaitsta nende elukeskkonda;
- trassikoridor kavandatakse võimalusel olemasoleva või kavandatud taristu trassikoridori või sellele võimalikult lähedale - eesmärk on vältida uue häiringu tekkimist seal, kus seda täna ei ole ehk kaitsta olemasolevat elukeskkonda;
- trassikoridor peab olema võimalikult sirge ja lühike – see toob endaga kaasa väiksema visuaalse häiringu.

Võrdluskriteeriumite juures võetakse samuti parima asukoha valikul arvesse tihedama asustuse läbimist, sotsiaalset taristut, elu- ja ühiskondlikke hooneid jm aspekte – kõik need toetavad parema elukeskkonna põhimõtte järgimist ning aitavad valida asukohta, mis tekitaks elukeskkonnas võimalikult väikse häiringu.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Ivan Sergejev
planeeringute asekanstler

Lisaadressaadid: OÜ Probus

Alan Rood
5556 8761 alan.rood@mkm.ee